

ЗАСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ СТВІВЕНА КІНГА «ЛЮДИНА, ЩО БІЖИТЬ»

Твори з елементами наукової фантастики широко презентують застосування героями неіснуючого на сьогодні обладнання, розповідають про залучення у повсякденне життя технічних досягнень майбутнього. Отже в авторів виникає потреба у наданні назв знаковым предметам та явищам фантастичного світу, які втілюються у квазіреаліях, характерних для романів цього жанру.

Лексико-стилістична адекватність при перекладі таких творів забезпечується майстерністю перекладача адекватно відтворити авторські неологізми та квазіреалії. Так, процес перекладу фантастичної літератури, як правило, здійснюється у два етапи. Спочатку з'ясовується значення нового слова: перекладач звертається до найновіших тлумачних словників чи з'ясовує значення слова, ґрунтуючись на контексті й структурі, беручи до уваги різні способи творення неологізмів (афіксація, скорочення, запозичення, конверсія, складання і переосмислення слів тощо). На основі аналізу знайденого – робиться власне переклад засобами української мови. Єдиного й універсального способу перекладу не існує, але допомагає перекладачеві під час роботи класифікація реалій наукової фантастики за ступенем їх умотивованості.

Окрім перекладу квазіреалій, важливим виявляється питання відтворення в тексті перекладу семантичних особливостей та адекватне транскодування жанрово-маркованих елементів наукової фантастики в текстах фантазії. Характерною особливістю лексико-семантичного контексту наукової фантастики є також широке використання термінів та термінологічних словосполучень. Для передачі в тексті перекладу цих лексичних одиниць традиційно використовують словникові відповідники, проте за певних умов перекладач вдається до способу контекстуальної заміни, що належить до адекватних засобів перекладу.

Наприклад, у романі «Людина, що біжить» С. Кінга, який був опублікований під псевдонімом Річард Бахман, широко використовуються науково-фантастичні терміни. Отже, зважаючи на жанрові особливості фантастики, його переклад потребує використання всіх способів відтворення фантастично-забарвленої термінології, зокрема квазіреалій.

Вже на перших сторінках нас зустрічає перша квазіреалія четвертого порядку.

«Free-Vee» [2, с. 4]

«*Безплатне телебачення – БТБ*» [1, с. 1]

Цей термін складається зі слова «Free», що означає – безплатний, та слова «Vee», що не має прямого значення і скоріше за все є відображенням звучання літери англійського алфавіту «V». Це гра слів, термін схожий за звучанням до «TV», тобто «Телебачення». Терміном «Free-vee» С. Кінг називає безплатне телебачення для бідного прошарку населення. Автор перекладу так його і відтворює – «Безплатне телебачення – БТБ» [1, с.1], хоча міг би просто транслітерувати його. Проте тоді в тексті перекладу втратилось би значення цього терміну, хоча його екзотика збереглась би як і у вихідному тексті. Це